

Huvudman

Härryda kommun
utbildning@harryda.se

Beslut

Datum 2025-02-19

Dnr SI 2025:639

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Djupedalskolan 7-9 i Härryda kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Härryda kommun att senast den **8 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Härryda kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Härryda kommun ska vidta följande åtgärd

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner

1. Se till att rektorn beslutar om rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning som innehåller samtliga delar som behöver framgå av en sådan rutin. Rutinen ska ges in till Skolinspektionen i samband med redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 e § skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Härryda kommun en anmärkning avseende brister rörande användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner. Härryda kommun ska senast den **8 april 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:639) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2025 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Tillsynen har genomförts genom besök i skolenheten den 21 januari 2025. Som en del av tillsynen har lektionsobservationer, samtal med lärare och en intervju med rektorn genomförts. Vidare har Skolinspektionen granskat skolans ordningsregler. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med tillsynsbesöket efterfrågat skolenhetens rutin för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt skolenhetens ordningsregler. Skolinspektionen har fått ta del av skolenhetens ordningsregler.

Rektorn uppger i intervju att rutinen för hantering av omhändertagande av mobiltelefonen finns dokumenterad i skolans ordningsregler.

I ordningsreglerna uppges att skolan har mobilfria lektioner och mobilfritt i matsalen. Mobilerna lämnas i skåpen eller läggs i låda under lektion. All personal har rätt att omhänderta föremål som försvårar eller stör undervisningen. I övrigt framgår ingen information om hur hantering av omhändertagande av mobiltelefoner ska gå till.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Det framgår vidare av förarbetena till skollagen att det är skolans ansvar att förvara omhändertagna föremål på ett säkert sätt till dess att de lämnas tillbaka. Av rutinerna bör bl.a. framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, t.ex. hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Det ska inte föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka. (Prop. 2021/22:160 s.235)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Djupedalskolan 7-9 inte uppfyller lagens krav avseende skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Rektorn har i intervju uppgett att rutinerna för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning finns i skolenhetens ordningsregler. I skolans ordningsregler uppges dock endast att undervisningen på skolan är mobilfri och att mobiltelefonerna ska förvaras i elevernas skåp eller i en låda under lektionen.

Skolinspektionen konstaterar att det vare sig i skolans ordningsregler, eller i någon annan skriftlig rutin, framgår hur hanteringen av omhändertagandet av mobiltelefonerna ska gå till, hur de ska samlas in och förvaras på ett betryggande sätt eller hur de ska återlämnas till rätt person. Skolans rutiner kan därför inte anses uppfylla författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Härryda kommuns verksamhet vid Djupedalskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Det finns därför skäl att förelägga Härryda kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har under tillsynsbesöket genomfört fyra lektionsobservationer i årskurserna 7, 8 och 9. Av lektionsobservationerna framgår att det förekommer att elever under lektionstid använder datorn till annat än vad läraren instruerat om. Under en av de observerade lektionerna spelar en elev i cirka fem minuter spel utan koppling till undervisningen. Under en annan observerad lektion är det flera elever som under uppskattningsvis 15 minuter söker information på internet som inte är kopplat till undervisningen. Vid dessa tillfällen agerar inte lärarna utifrån att eleverna använder datorerna till annat än undervisning. Lärarna uppger i efterföljande samtal att de inte kände till att eleverna ägnade sig åt annat än undervisning på datorerna och att elever hittar perfekta tillfällen att göra det för att inte bli upptäckta. Vid övriga observerade lektioner förekommer inte att elever använder datorerna i undervisningen.

Av lektionsobservationerna framgår vidare att elevernas mobiltelefoner samlas in i en låda i början av tre av fyra lektioner. Under två av dessa tre lektioner använder flera elever sina mobiltelefoner till annat än undervisning eller mot lärarens instruktion. Vid en observerad lektion ska eleverna arbeta med ett grupparbete. Läraren ger i början av lektionen instruktion om att en elev i varje grupp får hämta sin inlämnade mobiltelefon för att gruppen ska kunna genomföra uppgiften. Fler elever, än det antal som läraren först gett instruktion om, hämtar efter lärarens godkännande sin mobiltelefon. Under lektionen observeras flera elever som till och från under lektionen använder mobiltelefonen till annat än undervisning. Läraren uppger i efterföljande samtal att det inte var en representativ lektion och att eleverna vanligtvis inte använder

mobilen i undervisningen i detta ämne. Vidare uppger läraren att det var fler elever än vad läraren tänkt sig som fick hämta sin mobilen och att hen känner till att flera elever ägnade sig åt annat än undervisning på mobilen. Läraren uppger att hen inte kunde samla in mobiltelefonerna när de väl hade lämnats ut.

Vid en annan observerad lektion ska eleverna arbeta med en skrivuppgift på datorn. Två elever hämtar efter en kort stund sin inlämnade mobilen eftersom datorn inte fungerar att arbeta på. En av eleverna som hämtat mobilen får hjälp av läraren för att kunna arbeta på datorn. Vid slutet av lektionen tar eleven fram sin mobilen under cirka två minuter. Under samma lektion tar en annan elev vid ett tillfälle fram sin mobilen för att visa något för eleven som sitter bredvid. Läraren uppger i efterföljande samtal att hen inte visste att den elev, som under lektionen fått hjälp med datorn, använde mobilen och att eleven skulle arbeta på datorn. Ingen av de observerade eleverna får enligt lärarna använda mobilen som extra anpassning eller särskilt stöd.

Av intervjuer med lärare i anslutning till lektionsobservationerna och med rektorn framgår att eleverna inte får använda mobiler och annan kommunikationsutrustning till annat än vad läraren har instruerat om på lektionerna. Lärarna uppger att eleverna oftast följer instruktionerna som lärarna lämnat gällande användning av mobiler och annan kommunikationsutrustning men att det finns enskilda elever som använder mobilen eller datorn till annat än skolarbete. En lärare uppger bland annat att vissa elever har svårt att hålla fokus under lektionen och klarar inte av att ha möjligheten att göra annat på datorer när det blir tråkigt. Lärare uppger i intervju att de på olika sätt försöker agera när elever inte använder mobiler eller datorn enligt lärarens instruktioner, men att det generellt är svårt att veta vad eleverna gör bakom sina skärmar.

Rektorn uppger att mobiler och annan elektronisk kommunikationsutrustning används mycket lite till annat än undervisning under lektionerna och har inte hört att det är ett problem i någon klass. Det kan vara enskilda elever som använder datorer och mobiler till annat än undervisningen och att det kan finnas enskilda elever som skolan behöver arbeta med.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiler och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket. (5 kap. 4 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid undervisning endast får användas enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande. Det innebär att privat användning som huvudregel inte är tillåten och det gäller oavsett om det är av skolan tillhandahållen elektronik eller en elevs privata utrustning. Ett eventuellt användande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska därmed utgöra ett medel i undervisningen för att utveckla eleverna mot utbildningens mål. Utgångspunkten är att läraren ger generella instruktioner. Lärarens instruktion behöver dock inte vara samma för alla elever. Elever kan arbeta med olika uppgifter och utifrån det pedagogiska syftet kan elever som arbetar med en viss typ av uppgifter få använda mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning medan andra som arbetar med andra uppgifter inte får det. Enligt första stycket andra punkten ska det även vara möjligt att använda mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning om användningen sker som en extra anpassning eller särskilt stöd enligt 3 kap. Enligt andra stycket får rektorn eller en lärare tillåta användande även i andra fall än som avses i första stycket om det är motiverat av särskilda skäl. Med särskilda skäl avses sådana fall som inte är hänförliga till elevens utveckling och lärande. Det kan handla om att en elev behöver ha tillgång till sin mobiltelefon för att kunna bli nådd vid en viss tidpunkt, av t.ex. familje- eller hälsoskäl, eller att en elev t.ex. på grund av psykisk ohälsa har särskilda skäl att vid olika tillfällen snabbt kunna kontakta vårdnadshavaren. Möjligheten att i dessa fall tillåta användning ska tillämpas restriktivt och innebär inte en möjlighet att tillåta användning av mobiltelefoner eller annan kommunikationsutrustning för hela undervisningsgrupper. (prop. 2021/22:160 s. 230-231)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Djupedalskolan 7-9 inte uppfyller lagens krav avseende användandet av mobiltelefoner och datorer i undervisningen. Av utredningen framgår att det förekommer att elever använder sina mobiltelefoner eller datorer till annat än skolarbete utan att lärare har gett instruktioner om detta. Vidare framgår att lärare inte alltid agerar när elever under lektioner använder sina mobiltelefoner eller datorer till annat än skolarbete och utan att användningen utgör extra anpassning, särskilt stöd eller att det finns särskilda skäl.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Härryda kommuns verksamhet vid Djupedalskolan 7–9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller användandet av mobiltelefoner och datorer. Utredningen visar att det förekommer att elever använder mobiltelefoner och datorer till annat än undervisningen och att lärare inte alltid agerar när så sker. Av utredningen framkommer emellertid att eleverna som regel inte använder mobiltelefoner eller datorn till annat än till undervisningen och att flera lärare bedömer att eleverna oftast efterlever de instruktioner som ges gällande användning av mobiltelefoner och datorer. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Härryda kommun en anmärkning.

X Christian Floer

Beslutsfattare
Signerat av: Christian Floer

X Elina Eliasson

Föredragande
Signerat av: Elina Eliasson